

The Gleaner

Vol 27 (2009)

Χρονικά – Ειδήσεις

Eranistes Eranistes

doi: [10.12681/er.119](https://doi.org/10.12681/er.119)

To cite this article:

Eranistes, E. (2009). Χρονικά – Ειδήσεις: Η ΚΑ' Γενική Συνέλευση του ΟΜΕΔ
Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΜΕΔ των ετών 2008-2009
Ανθολογία των επιστολών του Κοραή στα πολωνικά
"Στους μουσικούς βηματισμούς του Νεοελληνικού Διαφωτισμού" Μνήμη Πηνελόπης Παπαδοπούλου-Στάθη (1947-2008)
Σεμινάριο για τον 18ο αιώνα (Γκράτς 21-24 'Ιουλίου 2011)
Τό 13ο Διεθνές Συνέδριο για τό Διαφωτισμό (Γκράτς 25-29 'Ιουλίου 2011)
<p></p>. *The Gleaner*, 27, 267–273. <https://doi.org/10.12681/er.119>

Χρονικά - Ειδήσεις

Η ΚΑ' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΟΜΕΔ

Η ΚΑ' Γενική Συνέλευση του ΟΜΕΔ πραγματοποιήθηκε την 13η Φεβρουαρίου 2009, με πρόεδρο την κυρία Άννα Ταμπάκη και γραμματέα την κυρία Παναγιώτα Τζιβάρα. Θέματα ημερήσιας διάταξης ήταν: 1. Απολογισμός απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου, 2. Έκθεση Έξελεγκτικής Επιτροπής, 3. Έκλογή Έξελεγκτικής Επιτροπής, 4. Μερική ανανέωση του ΔΣ, 5. Προτάσεις μελών.

Στην αρχή της συνεδρίας ο Γενικός Γραμματέας του Όμιλου κύριος Δημήτρης Αποστολόπουλος παρουσίασε την Έκθεση πεπραγμένων του ΔΣ των ετών 2006-2007, πεπραγμένα τόσο στο έσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

Παρουσίασε τον 26ο τόμο του περιοδικού του Όμιλου «Ο Έραμιστής», εκθέτοντας τους λόγους για τους οποίους καθυστέρησε ή κυκλοφορία του ανέφερε τα σχετικά με την έκδοση της Άλληλογραφίας του Εύγ. Βούλγαρη και τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν λόγω του θανάτου του μέλους του Όμιλου και υπεύθυνου για το έργο αυτό Άλκη Άγγελου μίλησε για την προετοιμασία της «Βιβλιογραφίας Κοραή», την οποία είχε αρχίσει ο Φίλιππος Ήλιου και διεκπεραιώνει τώρα το μέλος του ΟΜΕΔ κυρία Σοφία Ματθαίου και αναφέρθηκε στο συνέδριο που διοργανώθηκε στην Κέρκυρα (από το Ίόνιο Πανεπιστήμιο) για τον Ευγένιο Βούλγαρη, συνέδριο στο οποίο έλαβαν μέρος και μέλη του ΟΜΕΔ και την

έναρκτήρια πανηγυρική Συνεδρία του όποιου προσφώνησε ο Γενικός Γραμματέας του Όμιλου.

Στη συνέχεια ο Γενικός Γραμματέας παρουσίασε τα σχετικά με τη διεθνή παρουσία του ΟΜΕΔ: τη συμμετοχή του στις συναντήσεις της Διεθνούς Έταιρείας του Διαφωτισμού (ISECS/SIEDS), στο Διεθνές Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Μονπελιέ και στο Στρογγυλό Τραπέζι που διοργανώθηκε στην Αγία Πετρούπολη με την ευκαιρία των 200 χρόνων από το θάνατο του Ευγένιου Βούλγαρη. Η τελευταία εκδήλωση, της οποίας την επιστημονική οργάνωση είχε ο ΟΜΕΔ, πραγματοποιήθηκε με επιτυχία, με τη συμμετοχή των καλύτερων μελετητών του έργου του Βούλγαρη, και τα Πρακτικά της δημοσιεύθηκαν ήδη σε δίγλωσση έκδοση (έλληνικά και ρωσικά).

Κοντά ωστόσο στα θετικά σημεία του απολογισμού της διετίας που παρουσιάστηκαν, αναγγέλθηκε και η απώλεια το 2008 της Πηνελόπης Στάθη, μέλους του Όμιλου και τα τελευταία χρόνια μέλους και του ΔΣ του. Έρευνήτρια σημαντική και άνθρωπος που ακτινοβολούσε ήδύτητα και απέπνεε φιλική διάθεση, η απώλειά της προκαλέσει πόνο όχι μόνο στους οικείους της αλλά σε ολόκληρη την επιστημονική κοινότητα (βλ. περισσότερα στοιχεία για την προσωπικότητα και το επιστημονικό έργο της στο Σημείωμα του κυρίου Κώστα Λάππα, μέλους

τοῦ ΔΣ, πού δημοσιεύεται ἀμέσως πιό κάτω).

Ἀναφερόμενος στά ὀικονομικά τοῦ Ὀμίλου ὁ Γενικός Γραμματέας ἀνακοίνωσε ὅτι, μέ σύντονες προσπάθειες τοῦ ΔΣ, ἐξασφαλίστηκαν καί τή διετία αὐτή τὰ ἀναγκαῖα ἔσοδα γιά νά ἐπιτελέσει ὁ ΟΜΕΔ τὸ ἐπιστημονικό του ἔργο καί νά ἔχει τή διεθνή παρουσία του, ἐνῶ ὁ ταμίας τοῦ Ὀμίλου κύριος Παναγιώτης Μιχαηλάρης ἐνημέρωσε τή Γενική Συνέλευση γιά τήν ὀικονομική κατάσταση τοῦ Ὀμίλου καί διένευε γραπτὸ σημεῖωμα στό ὁποῖο παρουσιάζονταν μέ τρόπο ἀναλυτικό τὰ ὀικονομικά του.

Στή συνέχεια διαβάστηκε ὁ ἀπολογισμός καί ἡ ἐκθεση τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς καί κατόπιν διεξήχθησαν οἱ ψηφοφορίες γιά τή σύνθεση τῆς ΕΕ καί τοῦ ΔΣ.

Σύμφωνα μέ τὰ ἀποτελέσματα, στήν ΕΕ ἐξελέγησαν οἱ κυρίες Βασιλική Μπόμπου-Σταμάτη, Παναγιώτα Εὐαγγέλου καί ὁ κύριος Κωνσταντῖνος Πιτσάκης, ἐνῶ γιά τὸ ΔΣ οἱ κύριοι Παναγιώτης Μιχαηλάρης, Χρῖστος Πατρινέλης, Δημήτρης Σπάθης καί Γιώργος Τόλιας ὡς τακτικά μέλη, καί ἡ κυρία Σοφία Ματθαίου ὡς ἀναπληρωματικό μέλος.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΟΜΕΔ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2008-2009

Μετά τίς ἀρχαιρεσίες τῆς 13ης Φεβρουαρίου 2009 τὰ παραμένοντα καί τὰ νεοεκλεγέντα μέλη τοῦ ΔΣ συνῆλθαν καί συγκροτήθηκαν σέ σῶμα ὡς ἐξῆς: Βασ. Σφυρόερας Πρόεδρος, Ἐμμ. Ν. Φραγκίσκος Ἀντιπρόεδρος, Δ. Γ. Ἀποστολόπουλος Γενικός Γραμματέας, Π. Δ. Μιχαηλάρης Ταμίας, Γιώργος Τόλιας Εἰδ. Γραμματέας, Κώστας

Λάμπας, Χ. Γ. Πατρινέλης καί Δημήτρης Σπάθης μέλη. Ἡ θέση τοῦ ἀποθανόντος μέλους τοῦ ΔΣ Πηγελόπης Στάθη, πού εἶχε ἐκλεγεῖ στίς ἀρχαιρεσίες τοῦ Ὀμίλου τῆς 14ης Σεπτεμβρίου 2006, θά ἀναπληρωθεῖ στήν ἐπόμενη μερική ἀνανέωση τοῦ ΔΣ, δεδομένου ὅτι δὲν εἶχε ἐκλεγεῖ ἀναπληρωματικό μέλος ἀπὸ ἐκείνες τίς ἀρχαιρεσίες.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ ΣΤΑ ΠΟΛΩΝΙΚΑ

Τὸ «Ἐργαστήρι Ἑλληνικῶν Σπουδῶν» τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βαρσοβίας, ὑπὸ τῆ διεύθυνση τῆς καθηγήτριας Malgorzata Borowska, μελετήτριας τῆς γραμματείας τοῦ ἀρχαίου καί τοῦ νεότερου Ἑλληνισμοῦ, ἔχει δώσει ἔμφαση ἀπὸ τὸ 2004 στήν προώθηση ἑνὸς ἐκδοτικοῦ προγράμματος πού τιτλοφόρησε «Ἀριστουργήματα τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας». Ὡς τὸ 2006 δημοσιεύτηκαν στήν παραπά-

νω σειρά πέντε τόμοι μέ κείμενα τῆς μεταβυζαντινῆς καί κρητικῆς λογοτεχνίας, τῆς λαϊκῆς παράδοσης (δημοτικά τραγούδια, παραμύθια), τῆς ποίησης τοῦ Κάλβου καί τοῦ Σολωμοῦ, μεταφρασμένα καί σχολιασμένα στά πολωνικά. Τὸ 2008 ὁ ἕκτος τόμος, πού ἐπιμελήθηκε ἡ Μ. Borowska σέ συνεργασία μέ φοιτητές τῆς, περιέλαβε μίαν «Ἀνθολογία ἐπιστολῶν τοῦ Ἀδ. Κοραῆ» στήν ὁποία πρωτεύουσα θέση κα-

τέχουν τὰ γράμματα πρὸς τὸν Πρωτοψάλτη Σμύρνης Δημ. Λῶτο (1782-1808), ἐνῶ μεταφράζεται ἐπίσης καὶ σχολιάζεται μικρὸς ἀριθμὸς ἄλλων ἐπιστολῶν πρὸς διαφόρους (B. Κεῦνος, D'Ansse de Villosion, Chardon de la Rochette, Ἄλ. Βασιλείου, Δημ. Ὑψηλάντης, Νεόφ. Βάμβας, Ὁδ. Ἀνδροῦτσος κ.ἄ.). Τῶν δημοσιευόμενων κειμένων προηγεῖται μακρὰ εἰσαγωγή τῆς ἐπιμελήτριας τοῦ τόμου με τίτλο «Ὁ Ἄδ. Κοραῆς στὸ πλαίσιο τῆς ἐποχῆς του», ὅπου ἐκτός ἀπὸ τὴν περιγραφή τῆς κατάστασης τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν ὀθωμανικὸ ζυγὸ καὶ τὴν παρακολούθηση τῆς βιογραφικῆς διαδρομῆς τοῦ Κοραῆ σὲ Σμύρνη, Ἀμστερνταμ καὶ Παρίσι ὡς τὴν ἀφοσίωσή του στὴν ὑπηρεσία τῆς παιδείας τοῦ γένους, ἐξετάζονται οἱ ιδέες του γιὰ τὴ γλῶσσα, ἡ θέση του ἀπέναντι στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση, οἱ πολιτικὲς ἀπόψεις του γιὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους, ἡ σύγκρουσή του με τὸν Καποδί-

στρια. Στὴν τελευταία ἐνόητα τῆς εἰσαγωγῆς, πρὶν ἀπὸ τὴν παρουσίαση τῶν ἐκδοτικῶν θεμάτων τῶν ἐπιστολῶν (ἡ δημοσίευσή τους βασίστηκε στὴν ἔκδοση τῆς Ἀλληλογραφίας ἀπὸ τὸν ΟΜΕΔ), ἡ Μ. Borowska θέλησε νὰ ἀναδείξει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κοραῆ γιὰ τὸ πολωνικὸ ζήτημα τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνα (οἱ προσπάθειες διαμελισμοῦ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς ἐπέμβασης στὰ ἐσωτερικὰ της ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνες τῆς Ρωσίας καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων) καὶ νὰ θυμίσει ὅτι ἡ γνωστὴ προσωπογραφία του, προὶόν μεθοδευμένης ἀπὸ στενοὺς συνεργάτες του ὑποκλοπῆς τῶν φυσιογνωμικῶν χαρακτηριστικῶν του, εἶναι ἔργο πολωνοῦ ζωγράφου, τοῦ Smolki. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ ἔβδομος τόμος τῆς σειρᾶς τῶν «Ἀριστουργημάτων» θὰ εἶναι ἀφιερωμένος ἐπίσης στὸν Κοραῆ καὶ στὸ μοναδικὸ ἀφηγηματικὸ κείμενό του, τὸν «Παπατρέχα».

EMM. N. Φ.

«ΣΤΟΥΣ ΜΟΥΣΙΚΟΥΣ ΒΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΥ»

Τέσσερις μελέτες ποὺ δημοσιεύτηκαν στὸν 26ο τόμο τοῦ «Ἐρανιστῆ» σχετικὲς μετὰ τὰ μουσικὰ τὴν περίοδο τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ μαζί δύο ἄλλες ποὺ εἶχαν δημοσιευτεῖ σὲ προηγούμενους τόμους, στὸν 10ο καὶ τὸν 11ο, θὰ ἀποτελέσουν ἕνα νέο αὐτοτελὲς δημοσίευμα τοῦ ΟΜΕΔ. Τὸ δη-

μοσίευμα, ποὺ θὰ ἔχει ἕνα Προλογικὸ Σημείωμα, ἐνιαία ἀρίθμηση καὶ Εὐρετήριο προσώπων, τόπων καὶ ἐνοπιῶν, θὰ δεῖ σύντομα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας ἐμπλουτίζοντας τὴ σχετικὴ εὐαριθμη βιβλιογραφία μετὰ μιὰ ἐγκυρὴ συναγωγή μελετῶν.

ΜΝΗΜΗ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΑΘΗ (1947-2008)

Τὸν Μάρτιο τοῦ 2008 πέθανε ἡ Πηνελόπη Στάθη. Συνάδελφος ἱστορικός μετὰ σημαντικὸ ἐπιστημονικὸ ἔργο, ἡ Πηνελόπη ἦταν ἕνας ζεστός καὶ γενναῖος

δωρὸς ἄνθρωπος. Ὁ θάνατός της εἶναι μιὰ μεγάλη ἀπώλεια γιὰ ὅλους ὅσοι τὴ γνωρίσαμε ἢ συνεργαστήκαμε μαζί της. Ἡ Πηνελόπη Στάθη διετέλεσε

μέλος του ΟΜΕΔ και από το 2001 ειδική γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου του.

Γεννημένη στην Κωνσταντινούπολη το 1947, μετανάστευσε με τους γονείς της στη Σουηδία το 1965. Το επόμενο έτος γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της Λούνδης (Lund), στα Τμήματα Κλασικής Φιλολογίας, Νέας Έλληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Ρωμανικών Γλωσσών. Το 1970 πήρε πτυχίο από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της Λούνδης, καθώς και συμπληρωματικό πτυχίο γαλλικής και αγγλικής γλώσσας και φιλολογίας. Το ίδιο έτος έγκαταστάθηκε στην Αθήνα, ενώ το 1975 διορίστηκε συντάκτρια στο Κέντρο Έρευνας του Μεσαιωνικού και Νέου Έλληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών. Μετά από μακρά θητεία στο Κέντρο, και αφού είχε προαχθεί το 2002 σε έρευνήτρια πρώτης βαθμίδας, συνταξιοδοτήθηκε το 2007.

Το Κέντρο Έρευνας του Μεσαιωνικού και Νέου Έλληνισμού ήταν για την Πηνελόπη Στάθη ένας χώρος μαθητείας στην επιστημονική έρευνα, δίπλα σε παλαιούς συναδέλφους που ήταν έτοιμοι να προσφέρουν με ανιδιοτέλεια την πείρα τους στους νεότερους. Μετά φυσικά της χαρίσματα, τις καλές σπουδές, την παιδεία και τις ευαισθησίες της, καλλιέργησε μέσα στον χώρο αυτό τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα και ιδιαιτέρως την αγάπη της για την έρευνα που τη συνόδεψε ως το τέλος.

Η κυριότερη απασχόλησή της στο Κέντρο ήταν η καταλογογράφηση και σύνταξη αναλυτικών περιλήψεων του αρχαικού ύλικού που σώζεται στο «Γραμματοφυλακείο» του Μετοχίου του Παναχίου Τάφου της Κωνσταντι-

νούπολης (άλληλογραφία Μεγάλων Διερμηνέων της Πύλης με πατριαρχές Ίεροσολύμων, πατριαρχών Ίεροσολύμων με λογίους, δασκάλους, άξιωματούχους, πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως με πατριαρχές Ίεροσολύμων κ.λπ.). Η εργασία αυτή, προχωρημένη σε μεγάλο βαθμό, θα αποτελέσει, όταν δημοσιευτεί, μία σημαντική συνεισφορά στη μελέτη της Όρθόδοξης Ανατολής από τον 17ο ως τον 19ο αιώνα. Επίσης, άξιοποίησε επιστημονικά το Αρχείο του κωνσταντινουπολίτη λογίου Ξενοφώντος Ι. Σιδερίδη, που βρίσκεται στο Κέντρο, ενώ παράλληλα έλαβε μέρος, με την αίσθηση της συλλογικότητας που τη διέκρινε, σε πολλές ομαδικές εργασίες και προγράμματα του Κέντρου. Σημειώνω ένδεικτικά τη συμμετοχή της σε αποδελτιώσεις κειμένων της μετά την Άλωση περιόδου, στη σύνταξη περιλήψεων και εύρετηρίων της Έφημερίδος των Μαρκιδών Πούλιου (1791-1797), σε έρευνητικές αποστολές του Κέντρου σε μονές των Αποσώρων.

Με άριστη γνώση των ελληνικών πηγών και της τουρκικής βιβλιογραφίας, η Πηνελόπη συνέβαλε με τα άρθρα και τα βιβλία της¹ στο να γνωρίσουμε καλύτερα πρόσωπα και θεσμούς που λειτούργησαν στην εύρωχηρά της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στη δι-

1. Αναλυτική έργογραφία της Πηνελόπης Στάθη βλ. στον τόμο: Μνήμη Πηνελόπης Στάθη. Μελέτες ιστορίας και φιλολογίας, επιμέλεια: Κώστας Λάππας, Αντώνης Αναστασόπουλος, Ηλίας Κολοβός, Κέντρο Έρευνας του Μεσαιωνικού και Νέου Έλληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών - Ίνστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών/ΙΤΕ, Ήράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2010, σ. XVII-XXIV.

δακτορική διατριβή της με θέμα τόν πατριάρχη Ἱεροσολύμων Χρῦσανθο Νοταρᾶ (1999) μελέτησε μέσα ἀπό ἕνα πλούσιο ἀρχεῖακὸ ὕλικὸ τῆ ζωῆ καὶ τῆ δράση ἐνὸς διαπρεποῦς ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας καὶ φωτισμένου λογίου. Στὴν ἐργασία της γιὰ τὶς «ἀλλαξοπατριαρχεῖες» στὸν θρόνο τῆς Κωνσταντινούπολης (2004) ἀναζητᾶ τὶς αἰτίες ποὺ προκαλοῦσαν τὶς συχνὲς ἀλλαγές πατριαρχῶν, ἐνῶ στὴν ἐργασία της «Γράμματα καὶ πρόσωπα στὸν 18ο αἰῶνα» (2006) ἀποθησαυρίζει ἕνα πλῆθος εἰδήσεων (πολιτικῶν, φιλολογικῶν κ.ἄ.) ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία χριστιανῶν ἀξιωματούχων τῆς Πύλης με τοὺς πατριάρχες Ἱεροσολύμων Δοσίθεο καὶ Χρῦσανθο, ἐνῶ παράλληλα περιγράφει τοὺς ἐπιστολικοὺς κανόνες ποὺ ἀκολουθοῦσαν στὴν ἀλληλογραφία τους. Τέλος, στὴν ἐργασία της γιὰ τὸν «ασφώτατο» Ἐσᾶτ Ἐφέντη, φίλο καὶ ἀλληλογράφο τοῦ Χρῦσανθου Νοταρᾶ (1986), εἰδείξε ὅτι ἄνθρωποι με ἐκλεκτικὲς συγγένειες μπορούσαν νὰ ὑπερβοῦν τὶς πολιτισμικὲς καὶ ἄλλες διαφορὲς τους καὶ νὰ ἀναπτύξουν στενοὺς δεσμοὺς φιλίας· μιᾶς φιλίας «ποὺ δὲν γνωρίζει ἐθνικὰ σύνορα, οὔτε περιορίζεται ἀπὸ τὶς διαφορετικὲς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις».

Ἐνα ἄλλο πεδίο ποὺ ἀπασχόλησε τὴν Πηνελόπη Στάθη ἦταν ἡ τουρκόφωνη φιλολογία ποὺ ἀναπτύχθηκε στοὺς κόλπους τῶν ἐλληνορθόδοξων κοινοτήτων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Οἱ ἐργασίες της γιὰ τὶς καραμαλλίδικες ἐκδόσεις θρησκευτικῶν ἀλλὰ καὶ λογοτεχνικῶν κειμένων, ὅπως ἡ Θυσία τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ὁ Πολυπαθὲς τοῦ Γρηγόριου Παλαιολόγου, συμβάλλουν με οὐσιαστικὸ τρόπο στὴ μελέτη τῆς παιδείας καὶ τῆς ἰδεολογίας τῶν τουρκόφωνων χριστιανικῶν

πληθυσμῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀκόμη, ἡ Πηνελόπη, διατηρώντας στενοὺς δεσμοὺς με τὸν γενέθλιο τόπο της καὶ τὴν ἱστορία του, ἀσχολήθηκε με λογίους καὶ ἐκπαιδευτικοὺς τῆς Κωνσταντινούπολης, ἐξέδωσε κωνσταντινوپολίτικα στιχουργήματα καὶ δημοσίευσε ἄρθρα σχετικὰ με τοὺς Ρωμιοὺς τῆς Πόλης, τὰ ἐκπαιδευτικὰ τοὺς ἰδρύματα, τὸ κωνσταντινوپολίτικο γλωσσικὸ ἰδίωμα κ.ἄ.

Τὴν Πηνελόπη ἀπασχόλησαν ἐπίσης ζητήματα τῆς νεότερης ὀθωμανικῆς καὶ τουρκικῆς ἱστορίας, ὅπως ἡ θέση τῆς γυναίκας στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία καὶ τὸ σύγχρονο τουρκικὸ κράτος (1998) καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ ὀθωμανικοῦ παρελθόντος στὴν τουρκικὴ ἱστοριογραφία (2000), ἐνῶ ζωηρὸ ἦταν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀγάπη της γιὰ τὴν τουρκικὴ λογοτεχνία, ὅπως φανερώνει τὸ βιβλίο της Δέκα γυναῖκες συγγραφεῖς στὴ σύγχρονη Τουρκία (2000) με μεταφράσεις διηγημάτων ἀπὸ τὰ τουρκικά.

Μιὰ ἄλλη ἀγάπη τῆς Πηνελόπης Στάθη ἦταν ἡ διδασκαλία. Δασκάλα με τὴν κλασικὴ ἔννοια τῆς λέξης, δίδαξε τουρκικὴ γλώσσα με πραγματικὴ ἀφοσίωση ἐπὶ πολλὰ χρόνια στὸ Κέντρο Σπουδῶν Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης καὶ εἶχε τὴ χαρὰ νὰ δεῖ ἀρκετοὺς μαθητὲς της νὰ εἰδικεύονται στὶς ὀθωμανικὲς καὶ τουρκικὲς σπουδές. Στὸ πλαίσιο τῶν διδακτικῶν ἐνδιαφερόντων της συνέγραψε τουρκικὸ ἀναγνωστικὸ γιὰ τὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευση καὶ μετέφρασε στὰ τουρκικά τὴ Μικρὴ Γραμματικὴ τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Σ' αὐτὰ θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω καὶ κάτι ἀκόμη: τὴν ἰδιαίτερη εὐαισθησία τῆς Πηνελόπης ἀπέναντι στὰ μειονοτικὰ προβλήματα στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν

Τουρκία. Μιά ευαισθησία που άπέρρευε και από προσωπικές εμπειρίες και την όποια εκδήλωσε με πολλούς τρόπους: με όμιλίες και άρθρα για τὰ τουρκικά σχολικά έγχειρίδια στη Θράκη, με τὴ συμμετοχή της σὲ ομάδες ἐργασίας για τὰ ἐγχειρίδια ἱστορίας στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκία, ἀλλὰ καὶ με τὴν ἀνθρώπινη ἐπαφή της με τὸν κόσμο που βίωνε τὰ μειονοτικά προβλήματα.

Ἡ Πηνελόπη Στάθη ἄφησε πίσω της πολλὰ πράγματα για νὰ τὴ θυμό-

μαστε. Τὸ ἀξιόλογο ἐρευνητικὸ καὶ συγγραφικὸ τῆς ἔργο, τὴ διδασκαλία της, τὴν πυκνὴ παρουσία της σὲ ἐπισημονικά συνέδρια στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικό, ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο πολύτιμο: τὴ ζωντάνια καὶ τὴν ἀμεσότητα που χαρακτήριζαν τὶς σχέσεις της με τοὺς ἄλλους καὶ που δημιουργοῦσαν γύρω της ἓνα κλίμα συντροφικότητας.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΠΠΑΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ 18ο ΑΙΩΝΑ
(Γκράτς 21-24 Ἰουλίου 2011)

Ἀναδημοσιεύουμε τὴν πρόσκληση για τὴ συμμετοχή στοῦ Σεμινάριο που διοργανώνεται, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Διεθνοῦς Ἑταιρείας, ἀπὸ τὴν Αὐστριακὴ Ἑταιρεία Μελέτης τοῦ 18ου αἰώνα. Τὸ Σεμινάριο, που θὰ γίνεῖ στοῦ Γκράτς τῆς Αὐστρίας ἀπὸ τὶς 21 ὠς τὶς 24 Ἰουλίου 2011 ἀφορᾷ νέους μελετητές τοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ ἔχει θέμα «Providing for the Future: Theory and Practice in the Eighteenth Century».

The 2011 Seminar for Early Career Eighteenth Century Scholars will take place from July 21st to 24th in Graz (Austria), before the 13th International Congress for Eighteenth-Century Studies (July 25th-29th). For that reason, the theme of the seminar has been adjusted to the main topic of the congress (Time in the Age of Enlightenment: Situating the Present, Imagining the Future). This topic encompasses eighteenth-century perspectives on the future as well as the organisational measures undertaken in the eighteenth-century in order to provide for the future. Examples of research areas might include

medicine, education, communication, ecology etc. The seminar languages are English, French and German.

The number of participants in the seminar is limited to 15. Preference will be given to applicants who have received the PhD or equivalent degree within six years of the date of the seminar.

Applications are open from October 1st 2010 until March 31st 2011. All applications must be sent online and include:

1. A completed application form (available on the congress website, cf. www.18thcenturycongress-graz2011.at),
2. A one page abstract in A4 (one-and-a-half spaced, 12pt),
3. The applicant's curriculum vitae,
4. A letter of recommendation from a senior scholar who knows the applicant's work well.

Applications must be sent exclusively to: 18thcc.office@uni-graz.at. Only complete applications will be accepted.

The Organizing Committee of the Congress will assess the applications. Successful candidates will be notified in April 2011 by the Congress secretary.

Seminar participants receive a bursary of 300 Euros for costs incurred during the seminar (accommodation, food). Travel costs, however, will not be paid.

Seminar participants may also apply for a presentation at the Congress and a

bursary for the Congress period. See for further information “Congress programme” and “Bursaries” on the Congress website: www.18thcenturycongress-graz2011.at.

ΤΟ 13ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ
(Γκράτς 25-29 Ιουλίου 2011)

Τò 13ο Διεθνές Συνέδριο για τò Διαφωτισμò ανέλαβε νà τò διοργανώσσει ή Αυστριακή Έταιρεία Μελέτης τού 18ου αιώνα (Österreichische Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhunderts) σέ συνεργασία με τò Karl-Franzens-Universität Graz. Θα συνέλθει στήν πόλη τού Γκράτς τής Αυστρίας από τίσ 25 ώς τίσ 29 Ιουλίου 2011. Η θεματική τού Συνεδρίου είναι «Time in the Age of Enlightenment: Situating the Present, Imagining the Future / Le temps au siècle des Lumières: penser le

présent et imaginer l’avenir» και «Central and Eastern Europe in the Age of Enlightenment / L’Europe Centrale et Orientale au temps des Lumières».

Στή Γραμματεία τού ΟΜΕΔ ύπάρχει τò σχετικό ύλικò που άφορã τò Συνέδριο και εἶναι στή διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου, ó όποἰος μπορεἰ νà άπευθύνεται και στήν ήλεκτρονική διεύθυνση τής Διεθνοῦς Έταιρείας: http://www.isecs.org/isecs_sieds/pages_english/congress2011.php.